

LÄNSIMÄEN KOULUN
OPETUSSUUNNITELMA

1.8.2016

Sisällys

1. OPPIMISPOLUN SUUNTAVIIITTOJA	2
1.1 OPPIMISKÄSITYS	2
1.2 LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN	2
1.3 TOIMINTAKULTTUURI	3
2. OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄN KOULUPÄIVÄN JÄRJESTÄMINEN	3
3. ARVIOINTIKULTTUURIN PAIKALLISET PAINOPISTEET	4
4. OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI	5
4.1 KOLMIPORTAISEN TUEN KUVAUS LÄNSIMÄEN KOULUSSA.....	6
4.1.1 Yleinen tuki.....	6
4.1.2 Tehostettu tuki	7
4.1.3 Erityinen tuki	7
4.2 TUKI NIVELVAIHEISSA.....	7
5. KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ ERITYISKYSYMYKSIÄ.....	8

1. OPPIMISPOLUN SUUNTAVIITTOJA

Koulun perustehtävä on kasvattaa ja opettaa. Oppilaita ohjataan löytämään aktiivinen rooli omassa oppimisprosessissaan ja heitä opastetaan ottamaan ikätason mukaisesti vastuuta oppimisestaan. Tavoitteena on, että oppilas suorittaa perusopetuksen, siten että mahdollisuudet päästä jatko-opintoihin ovat hyvät. Lisäksi koulu tukee oppilaan kasvua tasapainoiseksi omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa tunnistavaksi aikuiseksi, jolla on kyky ponnistella tavoitteittensa saavuttamiseksi, myönteinen käsitys omista mahdollisuuksistaan ja itsestään oppijana sekä valmiudet elinikäiseen oppimiseen.

1.1 OPPIMISKÄSITYS

Oppimiskäsitys koulussamme ottaa huomioon oppilaiden eri lähtökohdat. Arviointia ja opetettavia sisältöjä kehitetään niin, että perustaitojen ohella myös muuttuva tiedonkäsitys saa tilaa. Monilukutaito ja kielitietoinen opetustapa tulee osaksi jokaisen oppilaan toimivaa oppimisympäristöä. Tuetaan erilaisia oppijoita löytämään itselleen sopivin oppimistyyli. Samalla rohkaistaan luottamaan omiin kykyihin, huomioimaan erilaisten ratkaisumallien olemassaolo ja soveltamaan niitä eri tilanteissa. Työn tekemisen kulttuuria ja ponnistelua vaativien tehtävien prosessointia opetellaan ensimmäiseltä luokalta alkaen.

1.2 LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN

Laaja-alaisen osaamisen alueita on seitsemän: 1. ajattelu ja oppimaan oppiminen, 2. kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu, 3. itsestään huolehtiminen ja arjentaidot, 4. monilukutaito, 5. tieto- ja viestintäteknologian osaaminen, 6. työelämän taidot ja yrittäjäyys sekä 7. osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuus. Koulumme lukuvuosisuunnitelmassa täsmennetään vuosittain laaja-alaisen osaamisen painotukset ja toteutus.

Maailman muuttuessa tieto ja sen luonne muuttuu. Laaja-alainen osaaminen koulussamme näkyy siten, että oppilas ymmärtää ikätasonsa mukaisesti uuden tiedonkäsityksen. Hän pystyy ratkaisemaan kohtaamansa tilanteet ja haasteet oman arvopohjansa ja yhteiskunnassa vallitsevien arvojen synteinä. Oppilas kasvaa yhteisvastuullisuuteen ja ympäristötietoisuuteen. Hän ymmärtää ikäkautensa mukaisesti kokonaisvaltaisia, todellisen maailman ilmiöitä ja opiskelee niitä oppiainerajat ylittävissä kokonaisuuksissa. Hän oppii toimimaan vuorovaikutuksessa erilaisista lähtökohdista olevien yhteisön jäsenten kanssa. Hän hyväksyy erilaisuuden osana omaa oppimisympäristöään. Koulu tekee avointa ja monipuolista yhteistyötä ympäristön kanssa ja kehittää vuorovaikutteista kasvatuskumppanuutta kodin ja koulun väliseen yhteistyöhön.

Jokainen koulumme oppilas saa lukuvuoden aikana harjoitella myös ilmiöihin tai teemoihin pohjaavaa eheyttävää ja ainerajat ylittävää monialaista opiskelua.

1.3 TOIMINTAKULTTUURI

Länsimäen koulussa toiminnan lähtökohtana on oppilaskeskeisyys ja erilaisuuden kunnioittaminen. Innostava ja välittävä työyhteisö ja toimivat rakenteet tukevat erilaisia oppimisen polkuja. Toimintakulttuuria, oppimisympäristöä ja työtapoja kehitetään moniammatillisesti yhteistyössä niin koulun omien toimijoiden, huoltajien kuin yhteistyökumppaneidenkin kanssa.

Toimintakulttuurin, oppimisympäristön, laaja-alaisen osaamisen ja monipuolisten työtapojen toteutumista ja kehittämistä koulun arjessa seurataan sekä uudistuvien että perinteisten arviointimenetelmin ja ympäristöstä saadun palautteen pohjalta. Arviointia tehdään säännöllisesti lukuvuosisuunnitelmassa erikseen kirjatulla tavalla.

2. OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA EDISTÄVÄN KOULUPÄIVÄN JÄRJESTÄMINEN

Hyvä koulupäivä muodostuu rauhasta, kiireettömyydestä ja kohtaamisista. Kaikille luodaan tasavertainen mahdollisuus oppia ja osallistua. Oppilaalle mielekäs koulupäivä sisältää opiskelun lisäksi myös liikkumista, leikkimistä ja rentoutumista. Sosiaalisia taitoja harjoitellaan ja kiusaamiseen puututaan välittömästi käyttäen yhteisesti sovittuja toimintamalleja.

Oppilaita kasvatetaan ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan ja toimimaan aktiivisina oppijoina. Heitä vastuutetaan arjen toimintoihin osallistumisen avulla. Monipuolinen toiminta koulun tiloissa tukee oppilaiden ryhmäytymistä ja estää osaltaan syrjäytymistä. Koulussa järjestetään tukioppilaskuntaa, oppilaskuntatoimintaa, välituntiliikuntaa, kerhoja, elämyksellisiä oppimistilanteita ja tehdään yhteistyötä ulkopuolisten toimijoiden kanssa. Lukuvuoden aikana järjestettävät juhlat, tapahtumat ja teemapäivät voivat olla joko koko koulun yhteisiä tai ne voidaan kohdentaa tietyille luokkatasoille tai oppilasryhmille. Oppilaat voivat myös toimia apuna ruokailutilanteissa. Osallisuuden toteuttaminen kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan. Toimintaa arvioidaan koulun henkilökunnalta, huoltajilta ja oppilailta saatavan palautteen avulla.

Oppimisen lisäksi oppilaita kasvatetaan ottamaan vastuuta lähiympäristöstään. Ympäristövastuullisuus näkyy koulussa kierrätyksenä ja pyrkimyksenä energian säästämiseen. Oppilaiden ikähuomioiden järjestetään ympäristöaiheisia tempauksia lähiluontoa hyödyntäen. Erityistä huomiota kiinnitetään ympäristön siisteyteen ja korostetaan yksilön vastuuta. Kestävä kehitys on osa koulupäivän arkea ja ruokahävikin määrä pyritään minimoimaan.

Henkilökunnan yhteisöllisyys edesauttaa turvallisen ja hyvän kouluympäristön muodostumista. Koulun yhteisöllinen hyvinvointiryhmä, johon kuuluu koulun hallinnon lisäksi oppilashuollon työntekijöitä, opinto-ohjaaja sekä erityisopettajia seuraa ja arvioi säännöllisesti niin oppilaiden kuin työntekijöiden hyvinvointia sekä kehittää toimintamuotoja sen edistämiseksi.

Koulu pystyy yhteisönä reagoimaan joustavasti muuttuviin olosuhteisiin. Kuunteleva, sitoutunut ja toisiaan tukeva kouluyhteisö takaa oikeudenmukaisen ja mielekkään ympäristön toimia. Avoin ja vuorovaikutteinen tiedonvälitys lisää yhteisöllisyyttä ja osallisuutta.

Koulu tukee vanhempien verkostoitumista hyödyntämällä muun muassa sähköistä ja sosiaalista viestintää. Vanhempainiltojen aiheet pyritään valitsemaan ajankohtaisesti ja alueellisesti kiinnostavista teemoista. Koulu pyrkii opetuksella ja erilaisilla tempauksilla vaikuttamaan myönteisesti oppilaiden toimintaan, kuten esimerkiksi liikennekäyttäytymiseen. Tehdään tiivistä yhteistyötä vanhempainyhdistyksen ja alueen muiden toimijoiden, esimerkiksi kirjasto, seurakunta, nuorisotoimi ja lähipoliisi, kanssa.

Etäopetusta on kaikki se opetus, missä opettaja ja oppija ovat fyysisesti eri paikoissa. Kouluyhteisössämme sitä voidaan käyttää esimerkiksi oppilaan ollessa estynyt osallistumaan luokkaopetukseen tai kun halutaan verkostoitua eri koulujen tai yhteisöjen kanssa. Koulujen yhteisten ryhmien opetus voidaan toteuttaa myös etäopetuksena. Etäopetus mahdollistaa etävierailut ja kulttuurisen vuorovaikutuksen lisäämisen.

3. ARVIOINTIKULTTUURIN PAIKALLISET PAINOPISTEET

Koulun arviointikulttuuri on kannustava ja oppilaan oppimisprosessia tukeva. Kehitetään itse- ja vertaisarviointia sekä sitä, että yhteinen opettajuus toteutuu oppilaan arviointia mietittäessä. Opetushenkilöstö käy lukuvuosittain keskustelua arvioinnin perusteista ja yhteisistä periaatteista niin luokkatasoisin kuin koko koulua koskien.

Arviointi on oikeudenmukaista, eettistä ja monipuolista. Se toteutetaan jatkuvaan näyttöön perustuen. Oppilas voi osoittaa osaamisensa perinteisten kokeiden lisäksi tarvittaessa myös suullisesti, joissakin oppiaineissa tai jaksoissa projektityöllä, kirjoitelmalla, oppimispäiväkirjalla, ryhmätentissä, kuvien tuella yms.. Arviointi linjataan hyvän osaamisen kriteerien ja opetuksen sisällön sekä oppilaan mahdollisen oman oppimissuunnitelman tavoitteiden mukaisesti (painotettu ja yksilöllistetty opetus).

Arviointiin liittyvä reflektointi on sekä oppilaalle että opettajalle työskentelyn kehittämisen väline. Se luo oppilaalle realistista minäkuva ja oppilas oppii tunnistamaan oman oppimistyylinsä, omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa oppijana. Opetus toteutetaan niin, että oppilas saa palautetta myös oppimisprosessin aikana.

Oppilaan työskentely arvioidaan osana oppiaineen arviointia ja käyttäytymisen arvioinnin perustana ovat koulussa laaditut hyvän käyttäytymisen kriteerit. Niissä määritellään, että oppilas saa käyttäytymisestä hyvän (8), kun hän

- kunnioittaa jokaisen perusoikeuksia.
- hyväksyy ihmisten erilaisuuden.
- kohtelee muita reilusti ja oikeudenmukaisesti.
- ei kiusaa.
- pyrkii myönteiseen, toisia kunnioittavaan vuorovaikutukseen, kuuntelee ja käyttää asiallista kieltä.
- pystyy työskentelemään erilaisissa ryhmissä ja ryhmätyötilanteissa.
- antaa työrauhan itselleen ja muille.
- noudattaa hyviä tapoja ja osoittaa asiallista, tilannetietoista käyttäytymistä.
- pyrkii toiminnallaan antamaan hyvää esimerkkiä myös muille.
- ottaa vastuun toiminnastaan, työskentelystään, työskentely-ympäristöstään ja yhteisistä välineistä.
- noudattaa yhdessä sovittuja toimintatapoja ja sääntöjä kouluaikana.

Huoltajien ja oppilaiden kanssa keskustellaan arvioinnista ja sen periaatteista. Tätä keskustelua käydään mm. luokissa, vanhempainilloissa sekä oppimissuunnitelma- ja HOJKS-palaverissa.

Lukuvuosiarvioinnin lisäksi annetaan kaksi väliarviointia. Toinen näistä on kirjallinen ja toinen arviointikeskustelu, jossa mukana ovat oppilas, huoltaja ja opettaja. Keskustelun runkona toimivat laaja-alaisen osaamisen alueet. Arviointien ajankohdat määritellään lukuvuosisuunnitelmassa.

4. OPPIMISEN JA KOULUNKÄYNNIN TUKI

Länsimäen koulussa jokainen työntekijä huolehtii omalta osaltaan oppilaan hyvinvoinnista. Tuen tarvetta arvioidaan jatkuvasti ja pyritään siihen, että tuki voidaan antaa ongelmia ennalta ehkäisevänä. Jo ilmenneisiin oppimisen ja koulunkäynnin vaikeuksiin puututaan heti, kun ne havaitaan.

1.-9. luokkien aikana opetushenkilöstö seuraa jatkuvasti oppilaan edistymistä, ohjaa häntä käyttämään mahdollisimman hyviä tuloksia tuovia opiskelustrategioita, eriyttää opetustaan, käyttää monipuolisia opetustapoja ja materiaaleja sekä tarvittaessa oppimisen apuvälineitä. Oppilas saa tukiopetusta joko omalta ko. aineen opettajaltaan tai muulta koulun aikuiselta. Hän voi saada opiskeluunsa apua myös osa-aikaiselta erityisopettajalta. Tuet voivat olla joko yksilöllisiä tai ryhmämuotoisia.

Pyritään varmistamaan, että monikulttuurisessa koulussa oppilailla on riittävä työkieli. Avataan yhdessä sanoja, käsitteitä ja tekstejä. Tarvittaessa karsitaan oppisisältöjä, keskitytään opetettavan asian ydinasioihin. Oppilaille annetaan erilaisia tapoja osoittaa osaamisensa. Perinteisen kirjallisen kokeen sijaan voidaan käyttää esim. tehtävien pilkkomista, suullista täydennystä, kirjoittamisapua ja kokonaan suullista koetta. Aistivamman oppilaan tukena voi tarvittaessa olla tulkki.

Oppimisympäristö pyritään tekemään mahdollisimman paljon oppimista tukeväksi. Kiusaamiseen, tuntien häirintään ja muuhun ei-toivottuun -käyttäytymiseen puututaan erittäin matalalla kynnyksellä. Jokainen talon aikuinen on kasvattaja.

Koulun opetushenkilöstö tekee aktiivista huoltajayhteistyötä oppilaan parhaaksi. Pyritään siihen, että huoltajien on helppo olla yhteydessä kouluun. On tärkeää, että kotona keskustellaan lapsen kanssa koulunkäynnistä, tuetaan kotitehtävien suorittamisessa, turvataan riittävä uni ja ohjataan asialliseen mobiililaitteiden käyttöön. Oppimisen ja koulunkäynnin tuesta sovitaan aina mikäli mahdollista yhdessä oppilaan ja huoltajien kanssa.

4.1 KOLMIPORTAISEN TUEN KUVAUS LÄNSIMÄEN KOULUSSA

4.1.1 Yleinen tuki

Tarvittaessa opettaja, oppilas ja huoltaja laativat oppilaalle yksilöllisen oppimissuunnitelman.

Yleisen tuen tukimuotoja ovat:

- o oppilaan ohjaus
- o eriyttäminen jaksoissa
- o tukiopetus jaksoissa, myös ennakoiva
- o kodin ja koulun yhteistyö
- o oppilaiden ryhmittely luokkatasolla joustavasti
- o erityisopetus jaksoissa tai samanaikaisopetuksena
- o avustajatuki
- o oppimisympäristö- ja koejärjestelyt
- o oppimiskuvat ja apuvälineet
- o oppilashuollon tuki.

4.1.2 Tehostettu tuki

Haettaessa siirtoa tehostettuun tukeen opettaja / erityisopettaja tekevät pedagogisen arvion, joka käsitellään moniammatillisesti oppilashuoltohenkilöstön kanssa. Kun siirto tehostetun tuen piiriin on tehty, opettaja / erityisopettaja / sekä huoltaja ja oppilas tekevät oppilaalle oppimissuunnitelman.

Yleisen tuen tukimuotojen lisäksi oppilaalla on mahdollisuus seuraaviin tukiin:

- o säännöllinen tukiopetus
- o osa-aikainen erityisopetus kiinteässä ryhmässä
- o oppisisältöjen painottaminen
- o äänikirjat
- o laaja moniammatillinen verkostotyö.

4.1.3 Erityinen tuki

Päätöksen teko ja purku tapahtuu virastopäätöksellä. Ennen erityisen tuen päätöksen tai sen purkamisen hakua rehtori vastaa siitä, että opettaja hoitaa oppilaan ja huoltajan kuulemisen sekä tekee yhteistyössä erityisopettajan kanssa pedagogisen selvityksen. Selvitys käsitellään moniammatillisesti oppilashuoltohenkilöstön kanssa ja sitä voidaan tarvittaessa täydentää asiantuntijalauseinnolla.

Kun oppilas on siirtynyt erityisen tuen piiriin, opettaja, erityisopettaja, huoltaja ja oppilas laativat oppilaalle henkilökohtaisen opetuksen järjestämistä koskevan suunnitelman (HOJKS).

Edellisten tukien lisäksi mahdollistuu:

- o opetus luokkamuotoisessa erityisopetuksessa
- o oppiaineiden tavoitteiden ja oppimäärien yksilöllistäminen.

4.2 TUKI NIVELVAIHEISSA

Lapsen ensimmäisen luokan aloitusta tuetaan yhteistyössä esikouluopettajien kanssa. Koulu on aktiivinen hankkimaan tietoa mahdollisista tuentarpeista. Keväällä tiedossa oleville uusille oppilaille järjestetään tutustumiskäynti ja koulutulokkaiden vanhemmille pidetään vanhempainilta.

Koska Länsimäen koulu on yhtenäiskoulu, myös seitsemännelle luokalle siirtyville tai tuleville oppilaille järjestetään tilaisuus tutustua etukäteen yläkouluun. Tukioppilaat ovat tärkeässä roolissa tulokkaiden ryhmäytymisessä niin tutustumispäivänä kuin myöhemminkin.

Perusopetuksen päättyessä opinto-ohjaaja kartoittaa nuoren ja huoltajien tukena sopivia jatko-opiskelupaikkoja ja sitä, millaisia tukia jatko-opinnoissa mahdollisesti tarvitaan. Näin estetään syrjäytymistä.

Kaikissa nivelvaiheissa kuullaan oppilaan lisäksi tarvittaessa oppilashuoltohenkilöstöä, muita hoito- ja tukitahoja sekä huoltajia. Ryhmyttämisessä hyödynnetään myös oppilashuoltohenkilöstön tietoa ja taitoa.

5. KIELEEN JA KULTTUURIIN LIITTYVIÄ ERITYISKYSYMYKSIÄ

Länsimäen koulussa arvostetaan kielitietoista lähestymistapaa oppiaineissa. Näin jokaiselle oppijalle halutaan taata tasavertaiset oppimisvalmiudet ja yhdenvertainen mahdollisuus osallistua koulussa tapahtuvaan päivittäiseen vuorovaikutukseen. Jokaisen luokan- ja aineenopettajan pyrkimyksenä on olla omalta osaltaan myös suomen kielen opettaja. Akateemista kieltä opetetaan kaikissa oppiaineissa. Kielitietoinen opetus auttaa sekä suomea äidinkielenään että suomea toisena kielenä puhuvia oppilaita ymmärtämään käsitteitä ja oppimaan syvällisemmin. Kielitietoinen lähestymistapa ja sen menetelmät eriyttävät ja tukevat tehtävien suorittamista riippumatta oppilaan kielellisistä valmiuksista. Suomen kieltä harjoitellaan merkityksellisissä yhteyksissä ja oppisisällöt avautuvat tekstitaitoja harjoittelemalla. Opetus on mahdollisimman havainnollistavaa (apuna esim. tekstien ja käsitteiden avaaminen, kuvat, ajatuskartat ja sähköiset oman äidinkielen sanakirjat). Monipuoliset oppimateriaalit tukevat oppilaan oppimaanoppimisprosessia.

Koulun opetuskieli on selkeää mutta rikasta suomenkieltä. Oppilaita kannustetaan lukemaan sekä oman kielisiä että suomalaisia lasten- ja nuortenkirjoja. Näin toimien hän laajentaa kummankin kielen sanavarastoaan. Huoltajia ohjataan ottamaan aktiivinen rooli lapsen koulunkäynnissä, jotta koulukulttuuri tulee tutuksi myös heille.

Suomi toisena kielenä (S2) -opetus raamittaa ja tukee monikielisten oppilaiden suomen kielen oppimista. Opetusta annetaan oppilaan omassa luokassa, erillisissä pienryhmissä ja samanaikaisopetuksena. S2-opettaja ja muut opettajat tekevät tiivistä yhteistyötä ja pyrkivät hyödyntämään annettua tukea mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti oppilaan taitotason huomioonottaen. Vuorovaikutuksellisen ja oikean ohjauksen avulla oppilas pyritään saamaan turvallisen osaamisen alueelta kohti haasteellista uuden oppimista. Valmistavalta luokalta siirtyneitä oppilaita pyritään tukemaan mm. tukiopetuksen avulla. Oppilaat integroituvat luokkiin yksilöllisen suunnitelman mukaisesti.

Kieli- ja kulttuuritietoista toimintakulttuuria edistetään ja sen kehittymistä seurataan keskustelemalla avoimesti arjen haasteista ja onnistumisista. Osaamista jaetaan työyhteisössä. Oppilaita kannustetaan aktiivisesti hyödyntämään omaa kielellistä pääomaansa ja ammentamaan kulttuuri-identiteetistään tärkeitä rakennuspalikoita oppimiseensa ja kasvuunsa. Luokissa keskustellaan kulttuurisista erityispiirteistä ja yhdistetään opetettavia asioita globaalisti toisiinsa. Kulttuurinen monilukutaito, sisältäen myös tilanteiden lukutaidon, on tärkeä osa oppilaiden identiteetin raken-

tumista. Koululla opettavien oman äidinkielen opettajien kanssa tehdään yhteistyötä oppilaiden tukemiseksi.

Eri kieli- ja kulttuuritaustoista tulevia oppilaita kannustetaan tutustumaan toisiinsa myös ryhmittelemällä oppilaita joustavasti eri tavoin. Pienemmissä ryhmissä suomea opettelevat voivat osallistua aktiivisemmin keskusteluun. Koulu arvostaa oppilaiden toisistaan eroavia kieli- ja kulttuuritaustoja ja pyrkii tuomaan niitä näkyviksi niin tuntityöskentelyssä kuin esimerkiksi erilaisissa tapahtumissa. Kulttuuriset erityispiirteet ja niistä keskusteleminen, kirjoittaminen ja taiteellinen kuvaaminen ovat luonteva ja olennainen osa koulun omaleimaisuutta ja kuuluvat tavallisiin koulupäiviin.